

Mitmekeelse klassi õpetajaks olemise rikkus

Intervjuu Kaie Kuudiga

Tänapäeval elame maailmakülas ja seda näeme järjest enam ka siinsetes koolides, kui klassidesse satub lapsi, kes eesti keelt (veel) ei oska. Kuidas tuleb õpetaja sellises klassis toime, mis nippe ja strateegiaid oma töö hõlbustamiseks rakendab ning kuidas seda mitmekeelsust ära kasutab? Mitmekeelses klassis õpetamise röömudest ja muredest räägib Haabneeme kooli õpetaja Kaie Kuut, keda küsitles Kaja Sarapuu.

- **Kirjeldage palun lühidalt oma töökäiku. Milline on Teie õpetajatee?**
Esimene töökogemus lastega oli juba keskkooli ajal. Suvevaheajal töötasin lasteaias ja peale keskkooli lõpetamist tundus õige astuda Tallinna pedagoogilisse instituuti. Koolitööga olen olnud seotud 17 aastat: olen olnud huvijuht, abiõpetaja, aineõpetaja, klassiõpetaja.
- **Kui pikk mitmekeelses klassis õpetamise kogemus Teil on?**
Kui nüüd arvutada, siis saan kokku seitse aastat. Olen olnud abiõpetaja ja õpetaja mitmekeelses klassis. Samuti olen erinevates klassides andnud lisa eesti keele tunde teise kodukeelega õpilastele. Hetkel on meil klassis soome, armeenia, inglise, vene, hollandi ja bulgaaria teise koduse keelega õpilased.
- **Kas Teil on kujunenud oma õpetajakreedo?**
Kindlasti saan öelda, et püüan olla osavõtlik, suuremeelne, hea. Kõik see on õige, aga peamine on ikkagi teadmishimulise ja kaaslas arvestava õpikeskkonna loomine. Selle jaoks on oluline õpetaja ja õpilaste koostöö ja ühistunne. Minule on oluline, et õpilane saaks end tunda vabana, võrdväärse partnerina.

- **Kas Teil on olnud eeskujusid, mentoreid?**

On küll. Praktikaäagne klassiõpetaja, kelle loomus meenub mulle pea iga päev. Ta kirjutas päeva jooksul kõik juhtumid, nii head kui ka halvad, väikestele meeldetuletussedelitele. Neid oli mõnel päeval terve laud täis. Päeva kulgedes lahendas ta tekkinud olukordasid. Oluline oli, et kõigil oleks meeldiv koolipäev. Kahjuks ei oska ma jagada seda tunnet, mis tema suutis klassis tekitada, nähtavasti peaks seda ise tundma.

- **Mida tuleks mitmekeelses klassis õpetamisel esmajoones silmas pidada?**

Minu jaoks on kõige keerulisem, kui õpirühmas on õpilaste keeleoskus väga erineva tasemega. Peamine on põhimõte lihtsamalt keerulisemale, rahulik ja julgustav suhtlemine õpilastega ning iseenda keelekasutuse jälgimine.

Esmasena tuleb arvestada, et õpitöö pakuks kõigile pingutust, et oleks arendav olenemata õpilaste erinevast keeleoskusest. Vajaduse korral tuleks kindlasti suunata kasutama ka tugiteenuseid (õpiabi, logopeed, eripedagoog jt).

Suhtlemine, suhtlemine, suhtlemine. Vaba vestluskeskkond julgustab keelt kasutama. Oluline on, et õpilane tunneks end turvaliselt. Kui näen, et õpilane takerdub, siis julgustan: „Sa oskad küll, saad hakkama!“ Õpilased vajavad kindlustunnet ja tunnustust.

Minu moto on „Valesid vastuseid ei ole!“.

- **Millest peaks kindlasti hoiduma mitmekeelse klassi õpetamisel?**

Koolikeskkonnas on taunitav erinevuste negatiivne kajastamine. Õppetöös peab hoiduma puudulikust keeleoskusest tulenevate vigade võimendamist.

- **Võrrelge palun õpetamist ühe emakeelega laste klassis ja mitmekeelses klassis.**

Peamine erinevus on kõne tempo ja eesti keele kasutamine tunnis. Juba tunni ettevalmistamine on erinev. Näiteks ajaline erinevus. Kui kasutada tunnis vanasõnu või kõnekäände, siis kindlasti tuleb mitmekeelses klassis arvestada lisaaajaga nende selgitamiseks. Matemaatika tekstülesannete lahendamise võtab samuti rohkem aega. Veel on erinev organisatoorse ülesannete jagamine. Juhised peavad olema lühikesed, selged ja tuttava

Väike virgutus Haabneeme koolis enne järgmist tundi

sõnastusega. Erinevuseks saab pidada ka nn rääkivaid seinu, mis on teise kodukeelega õpilastele õppetöös vajalik abimaterjal.

- **Mis on mitmekeelse klassi õpetamise plussid ja miinused?**

Arvan, et kõigel on oma plussid ja miinused.

Keeleline mitmekesisus – suhtluse rikastamine on kindlasti pluss, kuid eesti keele puudulik oskus segab mõistmist.

Kultuuriline mitmekesisus – plussiks on huvitavad faktid eri kultuuridest, kuid miinuseks näiteks see, et mõne kultuuri traditsioonid raskendavad koolielus hakkamasaamist.

Temperamentide erinevus – meie klassis on esindatud kuus eri kultuurikeskkonda, on erinevad temperamendid ja arusaamised. Toredad julged esitlused on pluss, kuid miinusena tuleb mainida, et eesti laste jaoks tundub selline esitlemine liiga pealetükkiv.

- **Kuidas Teile tundub, kas keegi õpilastest on mitmekeelses klassis eelistatud või vastupidi, kehvemas olukorras?**

Iga klass on minimaailm, mille moodustavad õpilased. Igas koosluses on liidrid ja liidrite järgijad, on keskkiht, on protestijad ja on ka kaotajad. Samasugune struktuur on ka mitmekeelses klassis, olenemata

keeleoskusest; võimalik, et mingi kihistumine just oleneb keeleoskusest. Kindlasti mõjutab keeleoskus õpimotivatsiooni ja õpilase rahulolu.

- **Kas on ette tulnud keelebarjääri?**

Ikka on. Kõige keerulisem on olnud, kui sõnadest saan aru, kuid ma ei taipa, miks need sõnad on järjestatud – mida peaks tähendama sõnadest moodustunud lause. Sellise olukorra vältimiseks püüan alati kontrollida, et kõigi jaoks oleks eesmärk mõistetav.

- **Kas mitmekeelsete laste vanemetega suhtlemine on tekitanud raskusi?**

Praegu ei meenu ühtegi probleemi. Olen harjunud vanemate keeleoskuse erisustega ja arvan, et oskan nende teateid dešifreerida.

- **Meenutage mõnda humoorikat juhtumit.**

Kirjeldan üht üllatuslikku juhtumit. Meie klassis õpib tüdruk, kes kõneleb emaga vene keelt ja isaga eesti keelt. Huvitav on, et tüdruk räägib saarte murret, kuna tema isa on saarlane. Murded on toredad, kuid hetkel on tal raskusi *õ* ja *õ* eristamisega kirjutamisel. Olen ise saarlane ja seda ka ise tundnud. Praegu küsib ta minult, kas täpid või kriips, kuid tean, et varsti ta saab iseseisvalt hakkama.

OK